

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАКАЗ

07.02.2012

м. Київ

N 89

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
23 лютого 2012 р. за N 284/20597

Про затвердження Державних санітарних норм та правил влаштування, утримання та організації режиму діяльності дитячих наметових містечок

Відповідно до підпункту 7.1 підпункту 7 пункту 4 Положення про Міністерство охорони здоров'я України, затвердженого [Указом Президента України від 13 квітня 2011 року N 467](#),

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Державні санітарні норми та правила влаштування, утримання та організації режиму діяльності дитячих наметових містечок, що додаються.
2. Управлінню громадського здоров'я:
 - 2.1. Забезпечити подання в установленому порядку цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
 - 2.2. Довести цей наказ до відома керівників міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, державних наукових установ санітарно-епідеміологічного профілю для керівництва в роботі та забезпечення виконання в межах компетенції.
3. Голові Державної санітарно-епідеміологічної служби України, головному державному санітарному лікарю України прийняти цей наказ до керівництва та застосування під час здійснення державного санітарно-епідеміологічного нагляду.
4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.
5. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Міністр

О. В. Аніщенко

ПОГОДЖЕНО:

**Перший заступник Міністра
соціальної політики України**

В. Надрага

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства охорони здоров'я
України
07.02.2012 N 89

Зареєстровано

в Міністерстві юстиції України
23 лютого 2012 р. за N 284/20597

**ДЕРЖАВНІ САНІТАРНІ НОРМИ ТА ПРАВИЛА
влаштування, утримання та організації режиму діяльності дитячих
наметових містечок**

I. Загальні положення

1.1. Ці Правила поширюються на всі дитячі наметові містечка (далі - наметове містечко), що відкриваються та експлуатуються, незалежно від форм власності та підпорядкування.

1.2. Наметові містечка влаштовують для дітей і підлітків 1 та/або 2 групи здоров'я у віці від 12 років і більше з метою їх відпочинку, придбання навичок перебування в природних умовах, занять фізичною культурою, спортом, туризмом. Рекомендована кількість дітей у зміну - 60 - 100 осіб.

1.3. Наметові містечка розміщують у природних умовах на спеціально відведених або на стаціонарній (основній) базі.

Наметові містечка можуть функціонувати як тимчасові туристичні (пересування по маршрутах у групах по 10 - 15 дітей із зупинками на 1 - 2 дні), так і стаціонарні (основні), розміщені на стаціонарній (основній) базі: туристичній, спортивній, оборонно-спортивній, відпочинку та інших, з можливістю організації туристичних походів групами по 10 - 15 дітей з використанням наметів для розміщення і обслуговування дітей.

Не дозволяється використання для розміщення наметових містечок приміщень і споруд функціонуючих закладів оздоровлення та відпочинку.

1.4. Керівнику (засновнику, власнику) наметового містечка необхідно довести до відома територіального органу Держсанепідслужби України про терміни його відкриття не менш як за 2 місяці та перед заїздом дітей.

1.5. До роботи у наметовому містечку допускаються особи, що пройшли профілактичний медичний огляд.

1.6. Кожна зміна наметового містечка комплектується одночасно, з кількістю дітей 10 - 15 осіб у кожному загоні.

1.7. Рекомендована тривалість зміни у стаціонарному (основному) наметовому містечку - не менше 14 днів.

У тимчасовому туристичному наметовому містечку рекомендована тривалість зміни для непідготовлених дітей, які вперше беруть участь у поході, не більш 3 - 4 днів; для підготовлених дітей, які займаються в туристичних об'єднаннях, не більш 6 - 8 днів.

Тривалість зміни в наметовому містечку визначається наявністю умов для проведення лазневих днів і прання індивідуальних речей та постільної білизни 1 раз на 7 днів, температурою зовнішнього повітря в нічний час не нижче 15° С протягом 5 днів підряд.

При відсутності умов для проведення лазневих днів і прання індивідуальних речей і постільної білизни тривалість зміни не може становити більше 7 днів.

Не рекомендується організація походів та спортивних змагань для дітей при температурі зовнішнього повітря вище 30° С.

1.8. Перевезення дітей автомобільним транспортом до місць відпочинку та їх повернення повинно здійснюватись при перебуванні в дорозі безперервно не більш 4-х годин у супроводі медичного працівника.

1.9. Штат стаціонарного (основного) наметового містечка комплектується медичними працівниками відповідно до Типових штатних нормативів дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, затверджених [наказом Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту від 16.04.2009 N 1254](#), зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 30.04.2009 за N 396/16412.

Під час походів груп пересувного наметового містечка керівником (засновником, власником) призначається особа для медичного обслуговування з відповідною медичною підготовкою, яка супроводжує групу дітей.

1.10. Наметове містечко повинно бути забезпечено надійним телефонним зв'язком, аптечкою (перелік лікарських засобів, виробів медичного призначення і обладнання, обов'язкових для дитячих наметових містечок, який повинен бути розрахований на кількість дітей та дорослих, викладено у додатку 1 до цих Правил).

1.11. До стаціонарного (основного) наметового містечка повинен бути організований вільний під'їзд автотранспорту.

1.12. У всіх випадках підозри щодо виникнення або розповсюдження інфекційних захворювань серед дітей та персоналу, порушень санітарних норм і правил, які можуть створювати загрозу виникнення і поширення інфекційних хвороб і отруєнь, керівник

(засновник, власник) наметового містечка зобов'язаний негайно інформувати територіальні органи Держсанепідслужби України, лікувально-профілактичний заклад відповідної території.

1.13. Керівник (засновник, власник) наметового містечка є відповідальною особою за організацію і повноту виконання цих Правил та забезпечує:

виконання вимог санітарного законодавства працівниками наметового містечка;

наявність особових медичних книжок на кожного працівника і своєчасне проходження ними періодичних медичних оглядів;

організацію та проведення заходів щодо дезінфекції, дезінсекції і дератизації;

наявність аптечок для надання першої медичної допомоги та їх своєчасне поповнення.

II. Вимоги до території розміщення наметового містечка

2.1. Про місце розміщення наметового містечка керівником (засновником, власником) повідомляються територіальні органи Держсанепідслужби України.

2.2. Розміщення наметового містечка не дозволяється на територіях, ендемічних по зооантропонозних інфекціях, рекультивованих полігонах токсичних промислових і твердих побутових відходів, у санітарно-захисних зонах підприємств, скотомогильників, місць поховань людей.

2.3. Наметові містечка слід розташовувати на відстані не менше 500 м від населених пунктів, не ближче 100 м від ліній електропередач, автомагістралей, залізничних колій і не менш ніж на 500 м вище за течією водойм від джерел їх забруднення.

Через територію наметових містечок не повинні проходити магістральні інженерні комунікації (водопостачання, каналізації, тепlopостачання, електропостачання).

2.4. Для розташування наметового містечка, місць тимчасових стоянок по маршруту пересування повинна бути обрана суха, незаболочена, незатоплювана талими, дощовими та паводковими водами земельна ділянка. Для кращого стоку дощових вод і швидкого провітрювання території містечка доцільно вибирати ділянку з рівним рельєфом і схилом для стоку зливових вод.

Наметове містечко повинно бути розташоване поблизу джерела питного водопостачання. При відсутності джерела питного водопостачання під час походу може використовуватися привізена питна вода, яка відповідає вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10 "Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною", затверджених [наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12.05.2010 N 400](#), зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 01.07.2010 за N 452/17747 (далі - ДСанПіН 2.2.4-171-10), або фасована питна вода промислового виробництва.

2.5. Територія наметового містечка повинна бути позначена по периметру добре помітними знаками (прапорці, стрічки тощо) або парканом.

2.6. На території стаціонарного (основного) наметового містечка або території його тимчасового розміщення виділяються такі функціональні зони: житлова; приготування та

прийому їжі, зберігання харчових продуктів; санітарно-побутова; адміністративно-господарська; фізкультурно-оздоровча.

2.7. Перед відкриттям стаціонарного (основного) наметового містечка та в місцях розміщення тимчасових туристичних наметових містечок проводиться генеральне прибирання території, скошування трави, збирання сухою, очищення від колючих чагарників і чагарників із отруйними плодами, акарицидна обробка території, заходи щодо боротьби з гризунами, дикими та бродячими тваринами.

III. Вимоги щодо організації питного водопостачання

3.1. Наметове містечко повинно бути забезпечено водою, яка відповідає вимогам [ДСанПіН 2.2.4-171-10](#). Дозволяється використовувати існуючі джерела централізованого водопостачання населених місць, джерела нецентралізованого водопостачання (артезіанські свердловини, каптажі, шахтні колодязі), а також питну воду, що доставляється спеціалізованим транспортом з попередньо проведеним лабораторним контролем якості питної води.

Питна вода з джерел нецентралізованого постачання та з пунктів розливу може постачатись у власній тарі, призначеній для питної води, та повинна відповідати вимогам [ДСанПіН 2.2.4-171-10](#).

3.2. Дезінфекція ємностей проводиться спеціальним персоналом. Відповідальна особа за проведення дезінфекції ємностей призначається наказом керівника (засновника, власника) наметового містечка. Ємності з питною водою зберігаються в місцях, захищених від прямих сонячних променів.

3.3. Під час пересування дітей по маршруту походів, екскурсій використовують фасовану (0,5, 1,0 та 1,5 л) негазовану питну воду при наявності позитивного висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи.

3.4. Для питних потреб, миття овочів і фруктів, які надалі не будуть підлягати термічній обробці, використовують фасовану або кип'ячену воду (кип'ятіння протягом 5 - 10 хв. від моменту закипання). Кип'ячену воду зберігають на кухні та замінюють не рідше ніж через 12 годин.

3.5. У стаціонарному (основному) наметовому містечку необхідно передбачити та обладнати умови для підігріву води з метою забезпечення гарячою водою харчоблоку та санітарно-побутової зони.

IV. Вимоги до організації житлової зони

4.1. У житловій зоні розміщуються: житлові намети, місця для сушіння одягу та взуття.

4.2. Намети слід розміщувати на сухих майданчиках із трав'яним покривом або з твердим ґрунтом. Навколо наметів передбачається обладнання канавок з ухилом (від намету) для стоку дощових вод.

Відстань між поверхнями крайніх стінок наметів в ряду повинна бути не менш 2,5 м, а між рядами - не менш 3,5 м.

4.3. Тип наметів - двошарові або тришарові. Висота намету - не менш як 1,7 м від підлоги.

Намети повинні бути міцними, водонепроникними, вітрозахисними, з теплоізоляційними властивостями, мати клапани або вікна для провітрювання, які обладнані захисними засобами від проникнення комах (захисна сітка на вікнах і дверях, застібка типу "блискавка").

Усі намети повинні мати вхід, який щільно закривається. У наметі повинно передбачатися місце для зберігання взуття.

Дно внутрішнього намету повинно бути з водонепроникної тканини, яка розташовується на підлозі, зробленій з дощатого настилу або з використанням тепло- і вологоізоляційних матеріалів.

4.4. Туристичні намети слід використовувати відповідно до інструкції з експлуатації.

Кількість спальних місць у наметі визначається його місткістю, зазначеною в інструкції із застосування, але не повинна бути більше 5. Кожна дитина повинна мати індивідуальне спальне місце.

Намети для хлопчиків і дівчат повинні бути окремими.

Намети повинні мати позитивний висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи.

4.5. Базові наметові містечка можуть бути обладнані військовими наметами (модулі) площею не менше ніж 3 м² на одного проживаючого, які мають засітчені клапани-вікна. В наметах на дерев'яні настили, які розміщені не менше ніж 0,2 м від поверхні землі, встановлюються ліжка або розкладачки.

4.6. Одне спальне місце повинно включати: матрац, дві ковдри, подушку, не менш як два комплекти постільної білизни та два комплекти рушників.

Зміна постільної білизни проводиться не рідше 1 разу на 7 днів та в міру забруднення.

Брудну білизну в наметах складають у спеціальні мішки (матер'яні, клейончасті), які доставляють у пральню. Мішки для брудної білизни не повинні зберігатися в житлових наметах.

4.7. Для організації сну в наметових містечках, облаштованих тимчасово, допускається використання спальних мішків з індивідуальними комірами з бавовняної тканини, які розміщують на спеціальних туристських килимках.

Спальні мішки повинні зберігати тепло та швидко сушитися. Спальні мішки комплектуються двома комплектами змінних вкладишів.

Спальні мішки та змінні вкладиші повинні мати позитивний висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи.

4.8. Місце для просушування взуття та одягу повинно бути обладнано навісом (тентом).

4.9. Постільні речі (матраци, подушки, ковдри) повинні провітрюватись та просушуватись на свіжому повітрі один раз на рік перед початком оздоровчої кампанії, піддаватися хімічному очищенню, в разі реєстрації захворювань на вірусний гепатит А повинна

застосовуватись камерна обробка. Намети підлягають обробці з використанням мийних та дезінфекційних засобів.

V. Вимоги до організації фізкультурно-спортивної зони

5.1. Фізкультурно-спортивна зона в базовому наметовому містечку повинна бути добре інсольованою, з виділенням майданчиків для проведення активних ігор. Покриття майданчиків може бути трав'яне, тверде ґрунтове або мати спеціальні покриття, які отримали позитивний висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи. Футбольне поле повинно мати трав'яне покриття.

5.2. Купання дітей у відкритих водоймах здійснюється в спеціально відведених місцях.

При виборі території пляжу треба виключити можливість несприятливих та небезпечних природних процесів (зсуви, селі, лавини, обвали) і забруднення промисловими та побутовими об'єктами, для чого пляж повинен розташовуватися на відстані не менше 500 м від портів, шлюзів, гідроелектростанцій, місць скиду стічних вод, стійбищ тощо.

У місцях, що відводяться для купання на водоймищі, не повинно бути виходу ґрунтових вод з низькою температурою, різко визначених і шкідливих водоверть, вирв та великих хвиль: швидкість течії води не повинна перевищувати 0,5 м/с. Глибина водоймища у місцях купання повинна становити 0,7 - 1,3 м; дно водоймища повинно бути піщаним, вільним від мулу, водоростей, гострих каменів.

Зона, передбачена для купання, позначається на поверхні води яскравими плавучими сигналами, які добре видно.

Пляж і берег у місці купання повинні бути відлогими, мати рівний рельєф, добре інсольовані та мати захищені від вітру майданчики, обладнані навісами від сонця.

5.3. Зона, передбачена для купання, позначається на поверхні води яскравими плавучими сигналами, які добре видно (буями).

5.4. Територія берега водойми, призначена для відпочинку і купання, повинна бути очищена від сміття та каміння, розташована на відстані не менше 500 м від місць скидання стічних вод, водопою худоби і інших джерел забруднення.

VI. Вимоги до організації адміністративно-господарської зони

6.1. В адміністративно-господарській зоні передбачають улаштування: наметів адміністрації та обслуговуючого персоналу; складських наметів для зберігання чистої білизни, чистих та знезаражених постільних речей (матраци, подушки, ковдри, білизна), інвентарю та спорядження колективного користування.

6.2. Медичний блок складається не менш як з двох наметів. Поряд з наметом повинно бути обладнано умивальник з милом і рушником для медичного працівника. У другому наметі організовується ізолятор не менше ніж на два місця. У разі необхідності (різностатеві діти, різні види інфекцій тощо) встановлюють додатковий намет. Перелік лікарських засобів, виробів медичного призначення і обладнання, обов'язкових для дитячих наметових містечок, наведено у додатку 1 до цих Правил.

6.3. Автономні джерела електропостачання (дизельні або бензинові електростанції) (далі - АДЕП) повинні розташовуватися не ближче 25 м від житлової зони та бути виконані в шумо-, віброзахисному варіанті. Рівні звукового тиску в октавних смугах частот від АДЕП на межі житлової зони не повинні перевищувати граничнодопустимі рівні, визначені чинним законодавством. Рівні приземних концентрацій шкідливих речовин від АДЕП на межі житлової зони не повинні перевищувати граничнодопустимі концентрації згідно з Державними санітарними правилами охорони атмосферного повітря населених місць (від забруднення хімічними та біологічними речовинами), затвердженими [наказом Міністерства охорони здоров'я України від 09.07.97 N 201](#).

VII. Вимоги до організації санітарно-побутової зони

7.1. До складу санітарно-побутової зони входять: душові, умивальники, місце для миття ніг, місце для прання білизни, місце для сушіння одягу, туалети, місце для особистої гігієни дівчат; місце збору сміття.

7.2. Умивальники слід розташовувати поблизу житлової зони під навісом на утрамбованому майданчику з розрахунку 1 умивальник на 10 дітей. Під умивальниками організовують дерев'яний або металевий жолоб для стоку води та дерев'яний настил.

Стічні води від умивальників видаляються по жолобу у вигрібну яму, ємність якої становить з розрахунку 5 літрів на 1 людину на добу. Мильні води повинні проходити через миловловлювач (ящик із ґратчастим дном, наповнений соломною, стружками).

Показники безпеки та якості води в умивальниках, душових, місцях для особистої гігієни дівчат та прання повинні відповідати вимогам [ДСанПіН 2.2.4-171-10](#).

7.3. У стаціонарному (основному) наметовому містечку необхідно передбачити щоденно вечірній туалет (гігієнічний душ) для дітей. Лазневі дні проводяться не менш як 1 раз на 7 днів та в міру потреби. Для миття дітей та персоналу може використовуватися лазня найближчого населеного пункту, що відповідає вимогам санітарного законодавства.

7.4. Для особистої гігієни дівчат влаштовують окреме місце з обов'язковою наявністю дерев'яного ґратчастого настилу, підставок (полиць) для предметів особистої гігієни та баком з теплою кип'яченою водою (температура води не нижче 25° С). Допускається організація відсіку для особистої гігієни дівчат у жіночому туалеті з обов'язковою наявністю перегородки.

7.5. Для індивідуального прання дітьми білизни і одягу виділяється місце з протилежного боку від умивальників з улаштуванням полиць для тазів на висоті не менш 0,6 м та встановленим баком для води (зі стоком через жолоб у ту саму вигрібну яму, що і від умивальників).

7.6. Місце для миття ніг облаштовують дерев'яним настилом, ковшами, баком для теплої води (температура води не нижче 20° С).

7.7. Туалети в стаціонарних (основних) наметових містечках розташовуються на відстані не менш 30,0 м від житлової зони і зони харчоблоку та не менш 50,0 м від місця купання з розрахунку 1 очко (розміром не більш 0,2 м х 0,3 м) на 20 дітей окремо для хлопчиків і дівчат. Відокремлений туалет встановлюється для персоналу. Не допускається улаштування туалетів без даху (навісу). Біля туалетів обладнують рукомийники.

Туалети вигрібного типу влаштовують з надземною частиною і водонепроникним вигребом та розташовують нижче всіх зон містечка. Глибина вигребу від поверхні землі розраховується залежно від рівня стояння ґрунтових вод, але не менш 1 метра. Не допускається заповнення вигребу більш 2/3 об'єму.

У стаціонарних (основних) наметових містечках оптимальним є використання біотуалетів.

7.8. До вигребів від туалетів, ям приймання стічних вод від умивальників, душових, місць особистої гігієни дівчат, прання, харчоблоку влаштовується відокремлений під'їзд для спеціального автотранспорту.

Видалення стічних вод з вигребів, обслуговування біотуалетів здійснюється спеціалізованим підприємством.

7.9. У тимчасовому туристичному наметовому містечку (при тривалості перебування більше 1 доби) для збору і знешкодження нечистот обладнуються туалети короткочасного користування (рівчаки з розрахунку 1 рівчак шириною 0,3 м, глибиною 0,5 - 0,8 м і довжиною 1 м на 10 дітей. Допускається влаштовувати рівчаки паралельно на відстані 1 - 2 м). Після кожного користування рівчаком нечистоти дезінфікують та відразу присипають землею. Туалети короткочасного користування не повинні розташовуватися вище водоймища, повинні бути не ближче 200 м від нього, на відстані не менш 30 м від житлової зони, зони харчоблоку, джерел водопостачання.

VIII. Вимоги до режиму дня та організації дозвілля дітей

8.1. Розпорядок дня наметового містечка повинен передбачати: тривалість нічного сну не менш 8,5 - 9,0 годин, 5-разове харчування, проведення ранкової зарядки, спортивних і культурно-масових заходів, гігієнічних, оздоровчих, загартовуючих (водні, повітряні) процедур, відпочинок і вільний час, роботи з благоустрою містечка.

8.2. В наметовому містечку повинні використовуватися різні форми фізкультурно-оздоровчої роботи: ранкова зарядка, заняття фізкультурою, навчання плаванню, туристичні походи, прогулянки, екскурсії, спортивні змагання і свята.

При проведенні спортивно-оздоровчих заходів можливе використання наявних поблизу місця дислокації містечка спортивних споруд.

8.3. Ранкова гімнастика проводиться щодня на свіжому повітрі, за винятком дощової погоди.

8.4. Купання проводиться в першу половину дня, у спекотні дні допускається повторне купання в другій половині дня. Починати купання рекомендується в сонячні і безвітряні дні при температурі повітря не нижче 23° С і температурі води не нижче 20° С. Тривалість купання в перші дні - 2 - 5 хвилин, з поступовим збільшенням до 10 - 15 хвилин. Не дозволяється купання відразу після їжі. Одночасно купатися може не більш 10 дітей під наглядом 2 дорослих (один перебуває у водоймі, другий спостерігає з берега).

8.5. У режим дня базового наметового містечка рекомендується включати одноденні прогулянки і пішохідні екскурсії довжиною 5 - 10 км залежно від віку дітей. Через кожні 35 - 40 хв. ходи необхідно влаштовувати на 10 хв. зупинку для відпочинку. Маршрут повинен пролягати в основному по затіненій місцевості.

8.6. Пересування дітей у пішохідному поході по маршруту повинно бути рівномірним зі швидкістю не більш 5 км/год. Залежно від рельєфу місцевості й погодних умов швидкість пересування може бути зменшена.

Для підготовлених дітей, які займаються в туристичних об'єднаннях, тривалість пересування по маршруту повинна бути не більш 15 км на день для дітей 12 - 15 років і 20 км - для дітей 16 - 17 років.

Для не підготовлених дітей, які вперше беруть участь у походах, рекомендується тривалість пішохідних переходів організовувати не більше ніж на 3 - 4 дні і довжиною не більш 25 - 30 км за весь перехід. У перший день рекомендується обмежити до 3 - 5 км для дітей 12 - 15 років і до 5 - 7 км - для дітей 16 - 17 років.

Перший привал організовується через 10 - 15 хвилин після початку пересування (для припасування ременів рюкзаків тощо), потім через кожні 40 хвилин тривалістю не менш 15 хвилин. Під час малих привалів проводиться самоконтроль частоти серцевих скорочень відразу після закінчення руху і потім через 3 - 4 хв. Під час великого привалу тривалістю 2 - 3 години організується обід і відпочинок. Приймання їжі закінчується не пізніше ніж за 30 хвилин до початку пересування.

8.7. Перед початком походу всі учасники повинні пройти медичний огляд, за результатами якого діти допускаються до участі у походах особою, визначеною наказом керівника (засновника, власника) наметового містечка.

8.8. Маса особистого спорядження для не підготовлених дітей не повинна перевищувати: для дітей 12 років - 2,5 кг, 13 - 14 років - 3,5 кг, 15 - 17 років - 4,5 кг. Маса рюкзака без спорядження не повинна бути більшою за 1 кг.

Рекомендована маса рюкзака зі спорядженням для підготовлених дітей залежно від статі і віку не повинна перевищувати:

для дітей 12 років - 4 кг;

хлопчиків 13 - 14 років - 5 кг, дівчат 13 - 14 років - 4 кг;

хлопчиків 15 років - 6 кг; дівчат 15 років - 5 кг;

хлопчиків 16 років - 8 кг; дівчат 16 років - 5 кг;

хлопчиків 17 років - 9 кг; дівчат 17 років - 6 кг.

IX. Вимоги до організації харчування та улаштування зони харчоблоку

9.1. Для організації харчування дітей і підлітків наметового містечка можуть бути використані такі форми харчування:

а) харчування в прилеглому (або по маршруту пересування) закладі громадського харчування, що відповідає вимогам санітарного законодавства;

б) привізне гаряче харчування;

в) приготування готової їжі в умовах харчоблоку стаціонарного (основного) наметового містечка;

г) приготування їжі в умовах польової кухні. При відсутності спеціальної (військової) польової кухні приготування їжі для дітей наметового містечка на вогнищі, цеглі, саморобних пічах забороняється.

Для приготування їжі використовується військова польова кухня (КП-130) на твердому паливі з вмонтованими 2 скороварками та пательнею. Для підігріву води, приготування третіх страв - КП-48 на 130 літрів. Для кухні та обідньої зали виділяються 2 намети, які розміщуються поруч.

Норми харчування дітей в наметовому таборі повинні відповідати вимогам [постанови Кабінету Міністрів від 22.11.2004 N 1591 "Про затвердження норм харчування у навчальних та оздоровчих закладах"](#) та [наказу МОЗ України від 18.11.99 N 272 "Про затвердження Норм фізіологічних потреб населення України в основних речовинах та енергії"](#), зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 02.12.99 за N 834/4127.

За безпеку і якість продуктів харчування та продовольчої сировини, готової продукції відповідають постачальник, засновник (власник), керівник закладу та організація (підприємство), що забезпечує харчування дітей. Продукти харчування та продовольча сировина мають надходити до оздоровчих закладів із супровідними документами підприємства-постачальника (дрібнооптова база, торговельна організація, спонсор, який надав гуманітарну допомогу, тощо) або підприємства-виробника, що свідчать про походження продукту чи сировини, гарантують його безпечність та якість.

9.2. У разі організації харчування дітей наметового містечка в прилеглому (або по маршруту пересування) закладі громадського харчування приготування страв здійснюється в закладі громадського харчування за умов дотримання вимог чинного законодавства. Харчоблоки, їдальні оздоровчих закладів повинні бути облаштовані відповідно до будівельних та санітарних нормативів. З метою забезпечення повного охоплення дітей харчуванням, запобігання спалахам гострих кишкових захворювань і харчовим отруєнням у закладах повинна бути створена необхідна матеріально-технічна база з достатньою кількістю технологічного і холодильного обладнання, кухонного і столового посуду, мийних і дезінфекційних засобів, інвентарю, санітарного і спеціального одягу тощо. Працівники, пов'язані з харчуванням дітей, повинні проходити обов'язкові медичні огляди відповідно до [наказу МОЗ України від 23.07.2002 N 280 "Щодо організації проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв і організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб"](#), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08.08.2002 за N 639/6927.

9.3. У разі організації харчування шляхом привізного гарячого харчування приготування їжі здійснюється в закладі громадського харчування близькоприлеглому населеному пункту з доставкою готових страв у термосах до місця розташування наметового містечка.

Транспортування харчових продуктів необхідно проводити в умовах, що забезпечують їх зберігання і запобігання забрудненню та відповідно до [наказу МОЗ України та МОН України від 01.06.2005 N 242/329 "Про затвердження Порядку організації харчування дітей у навчальних та оздоровчих закладах"](#), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.06.2005 за N 661/10941. Транспортування продуктів, що особливо швидко псуються, повинно проводитись у закритій маркірованій тарі. У теплу пору року

транспортування повинно проводитись в ізотермічному транспорті за наявності льоду не більше 3 годин, без льоду - не більше 1 години. Допускається використання одного ізотермічного транспортного засобу для сумісного перевезення різнорідних, в тому числі швидкопсувних харчових продуктів, в тарі виробника за умови обов'язкового дотримання товарного сусідства, проведення між рейсами санітарної обробки транспорту із застосуванням дезінфекційних засобів.

Супровідну документацію необхідно зберігати до кінця реалізації продукту.

Якість харчових продуктів і продовольчої сировини перевіряється відповідальною особою за організацію харчування дітей у наметовому містечку, визначеною наказом керівника (засновника, власника), із подальшим занесенням інформації в журнал бракеражу сирової продукції.

Не дозволяється приймання харчових продуктів:

без супровідних документів;

на межі закінчення терміну реалізації або термін реалізації яких закінчився;

із зовнішніми ознаками псування.

Для доставки готових страв використовують ізотермічну тару (термоси), термоконтейнери за наявності позитивного висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи. Готові перші і другі страви можуть перебувати в ізотермічній тарі (термосах) впродовж терміну, який забезпечує підтримку температури не нижче температури роздачі. Термін доставки готових страв в ізотермічній тарі (термосах), термоконтейнерах від моменту їх приготування до реалізації не повинен перевищувати 2-х годин.

9.4. У разі приготування готової їжі в умовах харчоблоку стаціонарного (основного) наметового містечка в зону харчоблоку стаціонарного (основного) наметового містечка входять:

місце приймання їжі (обідня зала);

кухня з виділеними ділянками для обробки харчових продуктів;

мийна;

комора для зберігання харчових продуктів;

місце для короткочасного зберігання харчових відходів (баки з кришками).

Якщо кухня і обідня зала не об'єднані одним наметом (будівлею), відстань між ними не повинна перевищувати 20 метрів.

9.5. Приміщення кухні, обідньої зали та мийної повинні бути з водонепроникного матеріалу та мати висоту не менше 2,0 м. Приміщення обідньої зали слід захищати від сонця, дощу, вітру та пилу.

Приміщення кухні забезпечують природною вентиляцією через віконні прорізи та вхідні отвори. Вікна і вхідні отвори закриваються дрібною москітною сіткою.

Перед входом у приміщення кухні влаштовують два умивальники для працівників з обов'язковою наявністю мила. Кожний працівник харчоблоку повинен бути забезпечений індивідуальним рушником або паперовими рушниками. У приміщенні кухні повинна бути аптечка для надання невідкладної медичної допомоги.

Кухню оснащують:

плитою для приготування їжі;

не менше ніж двома столами з гігієнічним покриттям і відповідним маркуванням для обробки сировини і готової продукції;

кухонним обладнанням та інвентарем;

стелажами для зберігання кухонного посуду та інвентарю.

В обладнання кухні входять:

обробні дошки й ножі з відповідним маркуванням ("МС" - м'ясо сире, "МВ" - м'ясо варене, "РС" - риба сира, "РВ" - риба варена, "ОС" - овочі сирі, "ОВ" - овочі варені, "Х" - хліб, "Г" - гастрономія, "КС" - кури сирі, "З" - зелень);

м'ясорубки - не менш двох (для варених і для сирих продуктів);

баки, бачки, відра, казани, каструлі, столові прибори та інші предмети кухонного обладнання;

фартухи, халати, косинки не менш двох комплектів для всього кухарського складу та чергових по обідній залі;

ємності із кришками для збирання харчових відходів.

Столи повинні бути з гігієнічним покриттям. Допускається покриття столів клейонкою (вона повинна замінятися при порушенні її цілісності та в міру зношування). Обробні дошки повинні бути виготовлені з дерева, використання дощок із пластмаси й пресованої фанери не допускається.

9.6. Для стаціонарного (основного) наметового містечка обов'язковою умовою є приготування їжі кухарями, які мають відповідну кваліфікацію.

9.7. Намет для зберігання сухих харчових продуктів розміщують у безпосередній близькості від кухні і обладнують стелажами або дерев'яними ґратчастими настилами, піднятими над підлогою не менш як на 0,15 м. Допускається зберігання харчових продуктів у ємностях, що виключають можливість проникнення вологи і гризунів.

9.8. Зберігання харчових продуктів на підлозі, сумісне зберігання сировини та готових харчових продуктів, а також з іншою групою товарів не дозволяється. Харчові продукти слід зберігати в тарі виробника, при необхідності перекладати в чисту промарковану закриту ємність.

Зберігання харчових продуктів, що швидко псуються, без холоду не допускається. Харчові продукти, що швидко псуються, зберігають у сумках-холодильниках або в

погребам при температурі $4 \pm 2^{\circ} \text{C}$, при дотриманні товарного сусідства та здійсненні контролю за температурними параметрами.

При неможливості створення умов для зберігання харчових продуктів, що швидко псуються, їх завезення в стаціонарне (основне) наметове містечко має здійснюватися щодня спеціалізованим автотранспортом.

Умови та терміни зберігання харчових продуктів повинні відповідати вимогам чинного законодавства.

Зберігання харчових продуктів у житлових наметах не дозволяється.

9.9. У стаціонарному (основному) наметовому містечку організовується 5-разове харчування з інтервалами між прийманнями їжі не більше 3 годин. Не менш трьох прийомів їжі повинні бути з гарячими стравами (сніданок, обід, вечеря).

Раціон харчування передбачає формування набору продуктів, призначених для харчування дітей протягом дня, на підставі фізіологічних потреб у харчових речовинах і рекомендованого набору продуктів, залежно від віку дітей. Раціон харчування формується на підставі нормативно-технічної та технологічної документації, дотримання якої гарантує безпечність страв та виробів для здоров'я населення.

9.10. Для забезпечення раціонального харчування складається примірне двотижневе меню, а також щоденний меню-розклад, який містить дані про найменування сировини, її кількість в рецептурі страв.

Включення до примірного двотижневого меню окремих страв визначається наявними умовами для можливості їх виготовлення з обов'язковим дотриманням технології приготування. Харчування дітей та персоналу наметового містечка повинно здійснюватись за єдиним меню-розкладом.

В примірному двотижневому меню не допускається повторення страв протягом одного - двох днів.

9.11. При організації харчування дітей у наметових містечках (стаціонарних (основних) і тимчасових туристичних) з переважним використанням консервованих харчових продуктів тривалість зміни не повинна перевищувати 7 днів.

9.12. З метою запобігання виникненню та поширенню інфекційних і масових неінфекційних захворювань (отруєнь) в наметових містечках не допускається використовувати харчові продукти і виготовляти страви, зазначені у додатку 2 до цих Правил.

9.13. При організації харчування в тимчасових туристичних наметових містечках необхідно керуватися рекомендованим набором продуктів для походів на 1 дитину, наведеним у додатку 3 до цих Правил.

9.14. Овочі урожаю минулого року (капусту, ріпчасту цибулю, моркву, буряк) допускається використовувати тільки після термічної обробки.

9.15. Консервовані продукти (м'ясні, рибні, овочеві консерви, молоко згущене стерилізоване, молоко або вершки згущені з цукром) повинні використовуватися тільки для приготування гарячих страв безпосередньо після відкриття банки.

9.16. У стаціонарному (основному) наметовому містечку щодня необхідно залишати добові проби кожної виготовленої страви раціону. Проби відбирають в об'ємі порцій для дітей молодшої вікової групи, які зберігаються не менш 24 годин з моменту закінчення терміну реалізації страв у спеціально відведеному місці при температурі $4 \pm 2^{\circ} \text{C}$. Рекомендовану масу порції страв наведено у додатку 4 до цих Правил.

За відбір та зберігання добової проби готових страв відповідає кухар. Відповідальна за організацію харчування особа, що визначена наказом закладу, здійснює контроль за правильністю відбору добових проб кухарем та за дотриманням правил їх зберігання.

Відбір добової проби проводиться у спеціально виділені, прокип'ячені і промарковані скляні ємності з кришками, які щільно закриваються.

9.17. Видача готових страв здійснюється після зняття проби особою, відповідальною за організацію харчування. Оцінку якості страв проводять за органолептичними показниками (пробу знімають безпосереднього з ємностей, у яких готується їжа). Результати оцінки реєструються в журналі бракеражу готової продукції.

9.18. Страви готують на кожен прийом і реалізують не пізніше однієї години з моменту приготування. Підігрів готових страв не допускається.

9.19. Контроль за виконання норм харчування здійснюється щодня особою, відповідальною за організацію харчування.

9.20. У наметовому містечку повинні бути забезпечені умови для роздільного миття кухонного і столового посуду: місце для миття кухонного посуду (казанів, каструль, інвентарю); місце для миття чайного та столового посуду, столових приборів; столи для збору брудного та чистого посуду; стелажі для сушки та зберігання посуду.

Для миття чайного, столового посуду, столових приборів використовуються промарковані ємності в кількості не менш 4-х. Для миття кухонного посуду і обробного інвентарю виділяють окрему промарковану ємність.

Для миття посуду застосовують мийні засоби відповідно до інструкцій із застосування.

Чайний посуд миють (знежирюють) один раз в окремій ємності гарячою водою ($50 - 60^{\circ} \text{C}$) з додаванням мийних засобів відповідно до інструкції, ополіскують гарячою водою в іншій ємності.

Столовий посуд та столові прибори обробляються в двох ємностях в такому порядку:

а) механічне видалення залишків їжі;

б) миття в 1-й ємності у воді з температурою не нижче 45°C з додаванням мийних засобів відповідно до інструкції;

в) ополіскування посуду в 2-й ємності гарячою водою з температурою не нижче 65°C .

Зміну води в кожній ємності слід проводити після миття і ополіскування 20 одиниць посуду.

Помитий столовий посуд та столові прибори підлягають обов'язковому кип'ятінню в окремій промаркованій ємності у випадку виникнення інфекційних захворювань (у воді або 2 % розчині соди 25 хвилин з моменту закипання - при кишкових інфекціях; 45 хвилин - при вірусному гепатиті).

Для миття кухонного посуду також використовують дві ємності, об'єм яких дозволяє здійснити повне занурення у воду. Правила миття кухонного посуду аналогічні миттю чайного посуду.

Після миття чайний, столовий та кухонний посуд, столові та кухонні прибори просушуються.

Обробний кухонний інвентар (дошки, ножі та інші) після миття необхідно обшпарити окропом, просушити та зберігати на стелажах.

Чистий чайний, столовий посуд зберігаються на полицях (стелажах), закритих чистою тканиною або марлею. Столові прибори зберігаються у ємностях ручками догори, зберігання їх розсипом не допускається. Ємності для столових приборів миються не рідше 1 разу на день.

Мочалки, ганчірки, щітки після миття посуду промивають та кип'ятять протягом 15 хвилин у воді з додаванням мийних засобів або замочують у дезінфекційному розчині, потім прополіскують, сушать і зберігають у спеціально промаркованій ємності.

9.21. У тимчасовому туристичному наметовому містечку діти можуть бути допущені до миття свого індивідуального посуду.

9.22. У стаціонарних (основних) наметових містечках кількість комплектів столового посуду повинна повністю забезпечувати одночасне харчування дітей і персоналу без додаткової обробки столового посуду під час приймання їжі. Запас столового посуду повинен забезпечувати не менше половини загального числа дітей і персоналу в зміну.

Чайний, столовий та кухонний посуд повинен мати позитивні висновки державної санітарно-епідеміологічної експертизи.

В умовах туристичного походу допускається застосування одноразового чайного та столового посуду з полімерних матеріалів при наявності позитивних висновків державної санітарно-епідеміологічної експертизи. Повторне використання одноразового чайного та столового посуду забороняється.

Алюмінієвий і дюралюмінієвий посуд використовують тільки для готування і короткочасного зберігання їжі.

Забороняється використання надщербленого чайного та столового посуду, а також емальованого посуду з ушкодженою емаллю.

9.23. Обідню залу обладнують меблями (столи, стільці або лавки) з покриттям, стійким до дії високої температури та дезінфекційних засобів. При відсутності гігієнічного покриття

столи допускається застилати клейонкою, яка підлягає обов'язковій заміні при порушенні її цілісності та в міру зношування.

Площа обідньої зали повинна становити не менш 1 м² на одну дитину.

В обідній залі слід передбачити окремі місця для роздачі готових страв та для збору брудного столового посуду, обладнані столами з гігієнічним покриттям.

9.24. Прибирання обідньої зали проводять після кожного приймання їжі. Столи миють гарячою водою з додаванням мийних засобів, використовуючи спеціально виділені ганчірки і промарковані ємності.

9.25. Стічні води видаляються від обладнання кухні і мийних ємностей по жолобах у спеціальну вигрібну яму. Стічні води повинні проходити через фільтр (ящик із ґратчастим дном, наповнений соломкою, стружками).

9.26. Для харчових відходів на відстані не менш 30 метрів від зони харчоблоку та від житлової зони встановлюють закриті промарковані баки з кришками.

Х. Вимоги до організації санітарного очищення території дитячого наметового містечка

10.1. Територія наметового містечка повинна утримуватись в чистоті. Перед початком зміни і після її закінчення повинно бути проведене генеральне прибирання.

Поточне прибирання території повинно здійснюватись щодня: вранці та в міру забруднення. Тверді побутові відходи (далі - ТПВ) збирають у промарковані сміттєві баки з кришками. При заповненні баків на 2/3 об'єму та після закінчення зміни ТПВ повинні бути видалені спеціальним автотранспортом.

Спалювання сміття на території містечка та на прилеглій території забороняється.

10.2. Вигребні ями для збору стічних вод в базових наметових містечках повинні бути закриті кришками і регулярно при заповненні не більш як на 2/3 об'єму видаляться за допомогою спеціалізованого автотранспорту. З метою попередження виплоду мух рекомендується застосовувати дезінсекційні засоби. Рекомендована кратність обробки - 1 раз на 5 - 10 днів.

10.3. У тимчасових туристичних наметових містечках під час перебування дітей для утилізації харчових відходів улаштовують ями глибиною не менш 1 м, які щодня засипають шаром землі не менш 2,5 см. При заповненні на 2/3 об'єму яма повністю засипається землею.

10.4. Дверні ручки та підлогу в туалетах щодня миють із використанням мийних засобів і обробляють дезінфекційними засобами. Не допускається залучати дітей до прибирання туалетів.

10.5. Вигрібні ями туалетів щодня заливаються розчинами дезінфекційних засобів. Приготування робочих розчинів дезінфекційних засобів проводиться відповідно до інструкцій із застосування.

10.6. У житлових наметах повинні бути порядок і чистота, житлові намети повинні щодня прибиратись.

10.7. Мийні і дезінфекційні засоби повинні зберігатися у спеціально відведених місцях в адміністративно-господарчій зоні у тарі виробника. Допускається зберігання в спеціально виділених промаркованих ємностях.

10.8. Інвентар для прибирання повинен бути промаркованим. Після використання інвентар миють із застосуванням мийних і дезінфекційних засобів та зберігають у спеціально відведеному місці. Інвентар для прибирання туалетів повинен мати сигнальне маркування (червоне, жовтогаряче) і зберігатися окремо.

10.9. Наказом керівника (засновника, власника) наметового містечка призначається відповідальна особа за зберігання та використання мийних і дезінфекційних засобів.

XI. Державний санітарно-епідеміологічний нагляд за утриманням наметових містечок

Державний санітарно-епідеміологічний нагляд за дитячими наметовими містечками здійснює Державна санітарно-епідеміологічна служба України відповідно до чинного законодавства.

**Начальник Управління
громадського здоров'я МОЗ України**

А. А. Григоренко

Додаток 1
до Державних санітарних норм та
правил влаштування, утримання та
організації режиму діяльності дитячих
наметових містечок

Перелік лікарських засобів, виробів медичного призначення і обладнання, обов'язкових для дитячих наметових містечок

	Лікарські засоби та вироби медичного призначення з розрахунку на 100 дітей у зміну	
№ з/п	Назва	Кількість
1	Бинти стерильні	

	7 x 5	20 шт.
	10 x 5	10 шт.
	17 x 7	10 шт.
2	Бинти нестерильні	
	7 x 5	20 шт.
	10 x 5	10 шт.
	17 x 7	10 шт.
3	Бинти еластичні	10 шт.
4	Наколінники еластичні	10 шт.
5	Пакети індивідуальні	10 шт.
6	Салфетки стерильні 10 x 16	10 пачок
7	Марля	10 м
8	Вата гігроскопічна, хірургічна	1 кг
9	Вата біла побутова	500 г
10	Папір компресний	10 аркушів
11	Розчин йоду спиртовий 5 %	150 мл
12	Розчин брилліантового зеленого 2 %	100 мл
13	Розчин перекису водню 3 %	300 мл
14	Настоянка календули	5 фл.
15	Левомеколь мазь	2 фл.
16	Солкосерил желе	2 туби
17	Пантенол аерозоль	2 фл.
18	Калію перманганат (кристали)	10 г
19	Натрію гідрокарбонат	100 г
20	Кислота борна у порошку	50 г
21	Спирт нашатирний	100 мл.
22	Спирт борний	50 мл
23	Спирт етиловий	100 мл
24	Лейкопластир 2 x 5 см	2 упаковки
25	Бактерицидний пластир	10 шт.
26	Колодій	100 г
27	Масло камфорне	50 г
28	Настоянка валеріани	50 мл
29	Краплі "Дента"	1 фл.
30	Кордіамін краплі	20 мл

31	Сульфацил натрію 20 % - 5 мл очні краплі	5 фл.
32	Аскорбінова кислота табл.	150 шт.
33	Валідол табл. N 10	5 уп.
34	"Бесалол" табл. N 6	3 уп.
35	Парацетамол табл. 0,2 N 10	5 уп.
36	Парацетамол табл. 0,5 N 10	5 уп.
37	Амоксицилін табл. 0,5	5 уп.
38	Ципрофлоксацин табл. 0,1	2 уп.
39	Ібупрофен табл. 0,2	2 уп.
40	Ніфуроксазид табл. по 100 мг	2 уп.
41	Цетрин (цетиризин) 0,01 N 10	5 уп.
42	Но-шпа табл. N 10	5 уп.
43	Но-шпа амп.	5 шт.
44	Ко-тримоксазол табл 480 мг	2 уп.
45	Ко-тримоксазол табл 120 мг	2 уп.
46	Активоване вугілля табл.	5 уп.
47	Алюмаг табл.	2 уп.
48	Смекта пакетики	30 шт.
49	Глюкозо-сольові розчини для оральної регідратації (ораліт, регідрон)	5 уп.
50	Преднізолон табл.	1 уп.
51	Аритміл табл. N 10	1 уп.
52	Амброксол табл. (лазолван, мукалтін)	2 уп.
53	Септефріл табл.	3 уп.
54	Фурацилін табл. N 10	3 уп.
55	Нафтизін (галазолін) краплі	5 фл.
56	Інгаліпт аерозоль	3 фл.
57	Сальбутамол аерозоль	1 фл.
58	Анальгін 50 % - 1,0	10 амп.
59	Еуфіллін 2,4 % - 10,0	5 амп.
60	Левоміцетину сукцинат 1,0 у фл.	5 фл.
61	Преднізолон 30 мг - 1 мл	5 фл.
62	Папаверин 2 % - 2,0	10 амп.
63	Дібазол 1 % - 5 мл.	5 амп.
64	Магнію сульфат 25 % амп. 10 мл.	5 амп.

65	Димедрол 1 %-1,0	10 амп.
66	Гідрокортизон-ацетат 2,5 %	10 амп.
67	Новокаїн 0,5 % 5 мл	20 амп.
68	Адреналіну гідрохлорид 0,1 % - 1 мл	5 амп.
69	Атропін 0,1 % - 1,0	2 амп.
70	Лазикс 1 % - 2 мл	3 амп.
71	Глюкоза 5 % - 500 мл	2 фл.
72	Глюкоза 20 % - 10,0	6 амп.
73	Глюкоза 40 %	5 амп.
74	Ізотонічний розчин натрію хлориду 0,9 % - 500 мл	2 фл.
75	Протиправцева антитоксична сироватка 1000 АО	30 тис. АО
76	Кофеїн-бензоат натрію 10 % - 1 мл	5 амп
77	Кордіамін амп. по 1 мл.	5 амп.
78	Диклофенак натрію гель 1 %	1 туба
79	Мазь Вишневського	200 г
80	Тетрациклінова мазь	10 г
81	Преднікарб мазь	2 туби
82	Шпателі дерев'яні (пластмасові) одноразові	200 шт.
83	Мензурки градуйовані	10 шт.
84	Рукавички гумові хірургічні	50 пар.
85	Піпетки	5 шт.
86	Шприци одноразові з голками	
	2 мл	10 шт.
	5 мл	20 шт.
	10 мл	10 шт.
87	Ніттіфор	2 фл.
88	Бензилбензоат	1 фл.
89	Хлорамін	500 г
90	Хлорне вапно	5 кг
	Перелік обладнання, виробів медичного та загального призначення, обов'язкових для медичних пунктів дитячих наметових містечок	
N з/п	Назва	Кількість
1	Ваги медичні	1 шт.
2	Холодильник	1 шт.

3	Ростомір	1 шт.
4	Спірометр	1 шт.
5	Динамометр (ручний)	1 шт.
6	Сантиметрова стрічка	1 шт.
7	Секундомір	1 шт.
8	Апарат для вимірювання артеріального тиску	1 шт.
9	Фонендоскоп	1 шт.
10	Сумка-холодильник	1 шт.
11	Термометри максимальні	10 шт.
12	Термометри ванні	2 шт.
13	Термометри для вимірювання температури повітря	2 шт.
14	Пробірки стерильні для взяття мазка із зіва	5 шт.
15	Маски	10 шт.
16	Ножиці звичайні	2 шт.
17	Очні скляні палички	10 шт.
18	Грілки резинові	2 шт.
19	Банки для льоду	2 шт.
20	Джгут резиновий	2 шт.
21	Зонд шлунковий з лійкою	1 шт.
22	Кухоль Есмарха	1 шт.
23	Наконечники до Кухолю Есмарха	5 шт.
24	Газовідвідна трубка	1 шт.
25	Система для інфузій	5 шт.
26	Скальпель	2 шт.
27	Пінцет анатомічний	2 шт.
28	Пінцет хірургічний	1 шт.
29	Затискач Пеана	2 шт.
30	Язикотримач	1 шт.
31	Роторозширювач	1 шт.
32	Бікс	1 шт.
33	Лоток ниркоподібний	3 шт.
34	Голки хірургічні атравматичні	10 шт
35	Шини імобілізаційні фанерні (різних розмірів)	1 комплект
36	Шини Крамера	2 шт.
37	Медична сумка	1 шт.

38	Подушка киснева	1 шт.
39	Апарат дихальний ручний (мішок Амбу)	1 шт.
40	Ножний аспіратор з набором катетерів	1 шт.
41	Ноші	1 шт.
42	Клейонка підкладна	5 м.
43	Шафа медична	1 шт.
44	Шафа для зберігання запасу медикаментів	1 шт.
45	Комплект устаткування для проведення інгаляційної терапії	1 шт.
46	Стіл маніпуляційний	1 шт.
47	Стіл письмовий	1 шт.
48	Шафа платяна	1 шт.
49	Кушетка	1 шт.
50	Таз емальований	2 шт.
51	Умивальник	1 шт.
52	Відро педальне	1 шт.
53	Бритва	1 шт.
54	Електроплитка	1 шт.
55	Електрочайник	1 шт.
56	Таблиця надання первинної допомоги при отруєннях та невідкладних станах	1 шт.

Додаток 2
до Державних санітарних норм та
правил влаштування, утримання та
організації режиму діяльності дитячих
наметових містечок

Харчові продукти і готові страви, які не допускається використовувати в харчуванні дітей у наметових містечках

1. Харчові продукти на межі закінчення терміну реалізації та з ознаками недоброякості.
2. Залишки їжі від попереднього приймання їжі, приготовлені напередодні.
3. Плодоовочева продукція з ознаками псування і гнилі.

4. М'ясо та субпродукти тваринного походження, риба, які не пройшли ветеринарний контроль.
5. Консерви з м'яса свинини; несортів консерви з м'яса яловичини.
6. Субпродукти всіх видів сільськогосподарських тварин, крім яловичих (печінка, язик, серце), курячих (печінка, серце).
7. М'ясо диких тварин, виловлена самостійно риба.
8. Консерви з порушенням герметичності банок, бомбажні, "хлопавки", банки з іржею, деформовані, без етикеток.
9. Крупа, борошно, сухофрукти та інші продукти, забруднені різними домішками або заражені комірними шкідниками, а також забруднені їхніми випорожненнями.
10. Харчові продукти домашнього (непромислового) виготовлення.
11. Кремові кондитерські вироби (тістечка і торти).
12. Зельци, вироби з м'ясних обрізів, діафрагми; рулети з м'якоті голів, кров'яні і ліверні ковбаси, студні.
13. М'ясо 2 - 3 категорій, жирна свинина (величина шпику більш ніж 1,5 см), свинячі баки.
14. М'ясо та яйця водоплавного птаха (качки, гуси тощо).
15. Птиця непатрана.
16. М'ясні фарші.
17. Яйця із забрудненою шкарлупою, з насічкою "тік", "бій", а також яйця з господарств, неблагополучних по сальмонельозах.
18. Молоко, сир кисломолочний, сметана, які не пройшли термічну обробку.
19. Молоко "самоквас".
20. Гриби та продукти, з них виготовлені (кулінарні вироби).
21. Молоко і молочні продукти з господарств, неблагополучних на захворюваність сільськогосподарських тварин, а також які не пройшли первинну обробку та пастеризацію.
22. Страви, виготовлені з м'яса та риби, які не пройшли теплову обробку.
23. Запіканки (м'ясні, рибні, сирні, круп'яні).
24. Смажені у фритюрі харчові продукти і вироби.
25. Салати.

26. Млинці, оладки.
27. Оцет, гірчиця, хрін, перець гострий (червоний, чорний), інші гострі (пекучі) приправи.
28. Гострі соуси, кетчупи, майонез, мариновані овочі і фрукти, у тому числі у вигляді салатів.
29. Кава натуральна; тонізуючі, у тому числі енергетичні, напої, алкоголь, вода газована.
30. Кулінарні жири, маргарин, інші гідрогенізовані жири.
31. Ядро абрикосової кісточки, арахіс.
32. Молочні продукти на основі рослинних жирів.
33. Морозиво.
34. Кумис та інші кисломолочні продукти з вмістом етанолу більш 0,5 %.
35. Заливні страви (м'ясні й рибні), холодець, фаршмаки, у тому числі з оселедця.
36. Холодні напої і морси з плодово-ягідної сировини без термічної обробки.
37. Окрошка та холодні супи.
38. Макарони "по-флотськи" (з м'ясним фаршем), макарони з рубаним яйцем.
39. Паштети.
40. Млинчики з м'ясом і сиром.
41. Підмочені продукти в м'якій тарі (борошно, крупа, цукор тощо).
42. Закусочні консерви.
43. Газовані напої, квас, напої на основі синтетичних ароматизаторів.
44. Рибні консерви з додаванням масла, томату, шпроти.

Додаток 3
до Державних санітарних норм та
правил влаштування, утримання та
організації режиму діяльності дитячих
наметових містечок

Рекомендований набір продуктів для походів на 1 дитину

N	Найменування продуктів	Вага продуктів у
---	------------------------	------------------

з/п		грамах на день (брутто)
1	Хліб чорний і білий або сухарі, печиво, галети, хлібці хрусткі - в упаковці виробника	500 200
2	Крупа, макаронні вироби, готові концентрати каш або концентрати супів у пакетах	100 - 200 50
3	Масло вершкове пряжене, олія	50 - 60
4	Консерви м'ясні промислового виробництва М'ясо сублімоване	150 50
5	Цукор Цукерки (карамель), мед у промисловому упакованні	80 - 100 70 - 100
6	Консерви рибні натуральні	50
7	Овочі свіжі або овочі сухі, сублімовані	100 50
8	Молоко сухе, вершки сухі або молоко згущене, консервоване	25 - 30 50
9	Фрукти свіжі Соки в споживчому упакованні Сухофрукти	100 200 30
10	Кава злакова Какао-порошок Чай	3 10 4
11	Спеції: лавровий лист, цибуля, часник, лимонна кислота	30 - 40
12	Сіль	10 - 12

Додаток 4
до Державних санітарних норм та
правил влаштування, утримання та
організації режиму діяльності дитячих
наметових містечок

Рекомендована маса порцій страв (у грамах) для дітей у дитячих наметових містечках

Найменування страви	Маса порцій страв (у
---------------------	----------------------

	грамах) для дітей 12 - 17 років
Каша, овочева, яєчна, сирна, м'ясна страва	200 - 250
Напої (чай, какао, сік, компот, молоко, кефір тощо)	200
Суп	250 - 300
М'ясо, котлети	100 - 120
Гарнір	180 - 230
Фрукти	100

© Інформаційно-аналітичний центр «ЛІГА», 1991 - 2012
 © ТОВ «ЛІГА:ЗАКОН», 2007 - 2012

